

2023-02-20

Mottagare:

Samråd: Långgrund
Svea Vind Offshore
Kyrkogatan 24 B
803 11 Gävle

Avgränsningssamråd för vindkraftspark Långgrund 1 och 2 inom kommunerna Nynäshamn, Trosa, Nyköping, Oxelösund, Norrköping och Söderköping.

Samrådsyttrande

Inledning

Som boende/fastighetsägare/XX i YY kommun har vi med förfäran tagit del av samrådsunderlaget samt deltagit vid genomförda samrådsmöten. Som närmast cirka 15 km från kusten och i en känslig skärgårdsmiljö, i Östergötlands och Södermanlands län samt med stor påverkan på de södra delarna av Stockholms län, planeras nu för världens största havsbaserade vindkraftspark. Långgrund 1 och 2 kommer sammantaget innehålla 182 vindkraftverk som vardera är 335 meter höga inom ett unikt och relativt orört skärgårdslandskap. Detta kommer bli världens största och högsta vindkraftspark. Och då kustnära mitt i en skärgård med höga värden för friluftsliv, djurliv och naturmiljö.

Anläggningen kommer att innebära omfattande påverkan i form av ljus, ljud och höggradig exploatering av hela kustremsan och skärgårdslandskapet och är djupt problematisk ur ett antal perspektiv. I samrådsunderlaget bedömer vi att detta inte tas på allvar eller redovisas på ett korrekt sätt.

Miljöpåverkan av en vindkraftsanläggning av denna storlek, i en skala som över huvud taget inte prövats eller byggts i världen tidigare, kommer att vara massiv. Sträckan från Landsort till Söderköping, med ett av Sveriges mest känsliga kustområden med mycket höga rekreativa- och naturvärden, kommer att domineras av en industrialanläggning som i fråga om storlek helt överskuggar allt annat av den typen som finns idag. Utöver de direkta friluftslivs- och naturvärden som förstörs, kommer byggnationen av kraftverken kräva betydande resurser och ha mycket stor irreversibel påverkan på botten och omgivning. Varje kraftverk kräver ett fundament på en hektar, vilket för hela anläggningen innebär att två kvadratkilometer av havsbotten skall täckas med ett djupt lager av betong och ballast. Betong är likvärdigt med fossila bränslen i fråga om utsläpp av koldioxid under produktion. Utöver detta byggs kraftverken av stora mängder specialiserat material som inte är möjligt att återvinna. Vi efterfrågar även en specificering på hur till exempel land- och båttransporter liksom övriga delar av byggprocessen direkt och indirekt kommer att påverka närmiljön och klimatet i stort.

Att genomföra ett sådant här gigantiskt och permanent ingrepp i denna unika skärgård med höga friluftslivs- och naturvärden vore olyckligt. Vindkraftsparker av denna storleksordning är ett experiment med miljön som riskerar påverka djur och natur på ett oåterkalleligt sätt. Vi

2023-02-20

kräver både eftertanke och djupa analyser innan beslut fattas. Försiktighetsprincipen ska alltid tillämpas då stora osäkerheter finns.

IPCC:s senaste rapport för att begränsa klimatförändringarna lyfter vikten av att värna den biologiska mångfalden och nämner att vatten- och havsområden särskilt behöver skyddas. Vi anser att det är olyckligt att en omställning till fossilfri energiproduktionen för klimatets skull görs utan en viktning mot påverkan på den biologiska mångfalden och människans hälsa.

Nedan frågeställningar för fortsatt analys ligger till grund för vårt starka motstånd och oro till planerad vindkraftspark.

Lokaliseringen generellt

Vi ställer oss väldigt kritiska till lokaliseringen av Långgrund 1 och 2. Havsbaserade vindkraftsparker av denna storlek är inte lämpliga så nära kusten och inom ett känsligt skärgårdslandskap med höga värden för djur, natur och människa. Vi saknar en tydlig argumentation för hur lokaliseringarna kan anses vara försvarbara gentemot alla de motstående intressen och höga värden som påverkas. Vi anser inte att en hänvisning till havsdjup och vindförhållanden är tillräckligt utan önskar en tydlig redovisning av alla andra faktorer som man vägt in.

Södra delen av projektområdet omfattas av riksintresse enligt 4 kap 3 § Miljöbalken, obruten kust. Inom ett sådant område bör inga vindkraftsanläggningar förekomma. I samrådshandlingarna konstaterar Svea Vind att flera vindkraftparker tidigare anlagts inom områdena som omfattas av detta riksintresse. På vilket sätt anser Svea Vind att sådana tidigare beslut skulle utgöra prejudikat för ett beslut om att tillåta det nu planerade projektet, givet projektets storlek och industriella skala?

En stor del av projektområdet för Långgrund 2 ligger också inom förslag till framtida Natura 2000 - område enligt Fågeldirektivet. Det är anmärkningsvärt att Svea Vind inte uppfattat detta som en indikation på hur olämplig lokaliseringen av Långgrund 2 är utan ändå avser att gå vidare med ansökan. Projektområdet för Långgrund 1 gränsar direkt till befintligt Natura 2000 område. Även detta borde ses som en direkt indikation på projektets olämplighet.

Vidare kan man i miljöbalkens hänsynsregler (2 kap. 6§ MB) utläsa att en *verksamhet som tar mark- eller vattenområden i anspråk ska lokaliseras till en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön*. Vår fråga till Svea Vind är hur planerad park är förenlig med denna del av lagen?

Även i 3 kap. 1-3 §§ miljöbalken framgår av hushållningsbestämmelserna för mark och vatten att *stora områden som är opåverkade eller nästintill opåverkade av exploatering eller andra ingrepp i miljön så långt som är möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan skada områdets karaktär. Områden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt ska skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön*. Hur kan planerad vindkraftspark motiveras utifrån denna bestämmelse i lagen?

Vindkraftparker av denna storlek, om de överhuvudtaget ska byggas, måste ske betydligt längre ut till havs (i den ekonomiska zonen).

Påverkan på naturmiljöer och skyddade arter

2023-02-20

Långgrund 1 och 2 kommer att uppta en yta som är cirka 1,7 x 1,7 mil stort och som kommer att byggas inom områden som är klassade som riksintresse för naturvård, riksintresse för friluftsliv, riksintresse för obruten kust, riksintresse för fiske, det vill säga områden som är utpekade för att de hyser höga värden och inom vilka åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön ska begränsas. Några områden som ligger i den direkta närheten till Långgrund är Femöre, Stendörren, Persö och Askö.

I direkt anslutning till den planerade vindkraftsparken Långgrund ligger även flera Natura 2000-reservat. Dessa kommer att påverkas både av den planerade vindkraftsparken och av planerade ledningsdragningar. På Naturvårdsverkets hemsida går att läsa att "Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden med arter eller naturtyper som i ett europeiskt perspektiv betraktas som särskilt skyddsvärda". Vi menar att vindkraftsparken inte på något sätt får skada dessa områden. Påverkan på fåglar och andra arter behöver även göras utifrån dess upptagande i artskyddsförordningen.

En vindkraftsanläggning består, förutom av vindkraftverk, även av de ytor som behövs för resning, kontrollbyggnader, kablar och vägar. Dessutom uppstår påverkan genom ljud och reflexer. Påverkan skiljer sig åt mellan byggnadsfasen, driftsfasen och när anläggningen senare är uttjänt och monteras ner. Alla dessa olika företeelser behöver beskrivas utifrån den påverkan de kan ha på både livsmiljön i stort och på de specifika livsmiljöer och marina arter som finns inom eller i anslutning till Långgrund.

I området kring Långgrund lever idag flera hotade fågelarter. Hotet från vindkrafts-etableringen består bland annat av risken för kollisionsrisker men det är också en risk att fåglarna svälter ihjäl för att de tvingas till omvägar i sina flyttstråk. Då ska vi komma ihåg att planerad park både är större till antal verk och betydligt mycket högre verk än de parker som finns byggd idag och för vilka forskning finns tillgänglig. Att påstå att planerad vindkraftspark inte påverkar fågellivet betydande och negativt, bedömer vi är direkt felaktigt. I Kalla faktas granskning av ett annat stort projekt inom havsbaserad vindkraft förklarar ornitologen Måns Hjernquist hur fåglar påverkas av havsbaserad vindkraft. Vi bedömer att det finns tydliga motsättningar i detta reportage och i det som Svea Vinds ornitolog presenterat så här långt.

Vi anser att Svea Vind bör genomföra ett bredare samråd med oberoende ornitologer. Samråd bör bland annat hållas med Birdlife Sverige som har erfarenhet från många ärenden rörande vindkraft och även har bred kunskap beträffande hur fåglar påverkas av mänskliga aktiviteter som kan vara värdefull att få med i ett tidigt skede av processen. Även föreningen Sörmlands ornitologer behöver involveras i den fortsatta dialogen och processen då de har djup kunskap om fåglar i just den här regionen.

I den fortsatta processen behöver analyser som redovisar hur samtliga arter (fåglar, fisk, fladdermöss, säl, tumlare, vikare m.fl.) påverkas direkt och indirekt av exploateringen genomföras. Bland annat den direkta påverkan på dessa arters habitat, lek- och födosöksområden samt ynglingsområden liksom indirekt påverkan genom bullerspridning ovan och under vattenytan samt kraftig ljusexponering under dygnets mörka timmar. Detta kan ha en stor negativ påverkan på flera av de arter som förekommer inom eller angränsande till den stora vindkraftsparksanläggningen.

Visuell påverkan

2023-02-20

Det är svårt att förstå exakt hur Långgrund 1 och 2 kan komma att se ut när vindkraftsparken är färdigbyggd. Vi vet dock att Transportstyrelsen ställer höga krav på hindersbelysning redan vid 150 meter. Det vita ljuset på bilden är blinkande, det röda fast. Men eftersom rotorbladen snurrar och under vissa perioder blockerar ljuset så kommer även det röda ljuset att uppfattas som blinkande. Vi anser att de visualiseringar som nu presenteras är felaktig gjorda både i utförande och skala. Foton är tagna i motljus samt att vindkraftverkens storlek är felaktigt redovisade. Vi har tagit fram egna visualiseringar från olika vyer som visar på skrämmande resultat med oerhört stor påverkan för djurlivet och för boende både på öar och kustnära.

Fotomontagen som kommer redovisas i kommande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) måste utvecklas. Det är viktigt att fotomontagen innehåller bilder i medljus samt bilder tagna under höst och vinter och vid olika tider på dygnet, särskilt i mörker då de blinkande verken kommer att bli otroligt påtagliga och som också kommer att representera ett realistiskt "värsta tänkbara" scenario i MKBn. Många av de fotomontage som ingår i aktuellt samrådsunderlag har gjorts i motljus och i fullt dagsljus.

Vi anser också att det ska redovisas hur både upplevelsevärdena för friluftslivet och boendemiljön på näraliggande öar och utmed kusten påverkas av vindkraftverken. Detta gäller både när det är mörkt och ljus, både dag och natt. Det är även viktigt att redovisa visualiseringar i olika väderlek. Gällande visualiseringar nattetid så behöver man även redovisa hur ljuset upplevs vid lågt molntäcke samt dimma, vilket så klart påverkar reflektionen av belysningen. Att enbart visa visualiseringar med stjärnklar himmel anser vi vara missvisande.

Vi ser fram emot att ta del av kommande MKBs redovisning om hur skyddade naturområden och djurarter påverkas av buller och belysning med utgångspunkt från områden som är föremål för områdesskydd samt hyser arter som omfattas av artskyddsförordningen.

Bullerpåverkan

Ljud färdas som bekant fort över och under vattenytan. Ljud från vindkraftverk är lågfrekvent, pulserande, kontinuerligt och bredbandigt. Det vill säga psykiskt mycket påfrestande. Exakt vem som kommer höra vad vid vilken given tidpunkt är omöjligt att svara på. Många studier visar att människor blir extra störda av lågfrekventa ljud, men om man blir störd för att man blir irriterad eller för att det t.ex. påverkar hälsan finns ingen entydig bild av. Ofta är de studier som finns att tillgå genomförda på betydligt mindre parker än Långgrund (helt enkelt för att Långgrund är störst i världen). Vi har lyssnat på en film från en Youtube-video där en privatperson filmat en havsbaserad vindkraftpark på 2.5 mils avstånd (<https://youtu.be/JSS2GrMnXJs>). Skillnaden är att den park som filmas har 22 vindkraftverk som är 180 meter höga. Långgrund kommer att bestå av 182 vindkraft som är maximalt 335 meter höga. Man kan ju förstå att ljudupplevelsen kommer att bli påtaglig för djurlivet och boende på ett långt avstånd från parken.

Svea Vind Offshore har i samrådsunderlaget valt att redovisa och jämföra vindkraftsparken utifrån ett riktvärde för ekvivalent ljudnivå om 40 dB(A) "utomhus invid bostäder" och hänvisar till ett dokument från Naturvårdsverket. I samma dokument finns det ett mer relevant riktvärde "utomhus inom friluftsområden" som ligger på 35 dB(A). Vi anser att det är felaktigt att jämföra bullret i detta område som utgörs av fritidshusområden på öar i skärgården med mer tätbyggda miljöer och bostadsområden. Svea Vind har även bortsett från

2023-02-20

"kumulativa effekter" som uppstår när vindkraftverken placeras intill varandra, d.v.s. att ljudet från 182 verk blir betydligt mycket högre än ljudet från ett enskilt verk.

Enligt dokument som Svea Vind hänvisar till så bör riktvärdet sänkas med ytterligare 3 dB till 32dB(A) för att kompensera för den kumulativa effekt som uppstår. Det vill säga, bullerpåverkan kommer bli större än det som nu redovisats och jämförts med. Detta behöver redovisas med avseende på bullerpåverkan för friluftslivets intressen, djurlivet och fritidsboende på angränsade öar samt kustnära.

Vi anser också att man i det fortsatta arbetet behöver redovisa buller under själva anläggningsfasen som kommer att innebära mängder med sjötransporter, pålning och montering med mera under flera års tid. Hur påverkar det friluftslivet, oss boende och marina däggdjur och fåglar i området? Samrådshandlingarna antyder till exempel att säl och tumlare kan påverkas att lämna området genom att man gradvis höjer intensiteten i till exempel pålningsarbetet under vatten. Detta kommer i högsta grad även gälla oss människor samt andra marina arter och fågelarter. Vi anser att det är oacceptabelt att planerad vindkraftspark begränsar det marina livsutrymmet på detta sätt.

Utländskt ägande i en osäker tid

Svea Vind Offshore är ett svenskt bolag som år 2021 hade en omsättning på ca 55 MSEK. För att förverkliga Långgrund 1 och 2 samarbetar bolaget med Iberdrola, ett börsnoterat företag med huvudkontor i Spanien som investerar i förnybar elproduktion. Iberdrolas största ägare är Qatar Investment Authoritys (8,7%), vilket har uppmärksammats och kritiserats i media samt under samrådsprocessen.

Det är oroande att Svea Vind Offshore rättfärdigar sitt val av samarbetspartner med att "det inte hindrar dem (Iberdrola) från att bygga havsbaserad vindkraft i demokratiska länder som Frankrike, Storbritannien, Tyskland och USA" när de samtidigt inleder underlaget för samrådet med att skriva att "Sverige har en betydelsefull roll att föregå med gott exempel och visa hur ett land kan klara en omställning. Som förebild kan Sverige få stor betydelse för att påskynda omställningen i världen". Vi anser att det är oklart vilka delar som ingår i det ställningstagandet och önskar att Svea Vind gör en komplett redovisning av hur etableringen i alla faser, kommer att påverka den hållbara utvecklingen och att det görs utifrån alla de globala målen för hållbar utveckling. Det bör även redovisas vilka eventuella avsteg från dessa mål som en etablering av Långgrund 1 och 2 innebär.

Det behövs även en tydlig redovisning för hur en ägarfördelning kommer att se ut och eftersom Långgrund 1 och vilka konsekvenser ett sådant ägande kan få på närområdet.

Summering

En havsbaserad vindkraftspark bör etableras där den ur miljösynpunkt ger minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Vi som boende i denna del av skärgården är starkt kritiska och oerhört bekymrade över denna storskaliga vindkraftsanläggning som planeras både kustnära och i en unik och känslig skärgårdsmiljö. Ska denna typ av miljöexperiment (störst i världen) med stor påverkan på naturmiljön och människan verkligen genomföras? Vi åberopar försiktighetsprincipen enligt 2 kap 3 § miljöbalken som underlag för beslut;

2023-02-20

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Ska en anläggning med en livslängd på 25–30 år godkännas samtidigt som den riskerar irreversibla konsekvenser i en idag relativt orörd och unik skärgårdsmiljö med livsmiljöer för både skyddade och hotade växt- och djurarter samt ett rikt friluftsliv- och skärgårdsliv?

NEJ menar vi!

Undertecknad,

XXXX XXXXXX